

**LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRO
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRO
INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

2021 m. balandžio 19 d. Nr. V-29

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. ISAK-2462 „Dėl rekomendacijų Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms dėl teisių, atsirandančių iš intelektualios veiklos rezultatų, tvirtinimo“:

T v i r t i n u Lietuvos socialinių mokslų centro Intelektinės nuosavybės valdymo, naudojimo ir disponavimo nuostatus (pridedama).

Direktorius

Boguslavas Gruževskis

Rengėjai: V. Skulskis, I. Mačernytė-Panomariovienė

PATVIRTINTA
Lietuvos socialinių mokslų
centro direktoriaus
2021 m. balandžio 19 d.
įsakymu Nr. V-29

LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRO INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos socialinių mokslų centro (toliau – Centro) intelektinės nuosavybės valdymo, naudojimo ir disponavimo nuostatais (toliau – Nuostatai) siekiama nustatyti Centro darbuotojų ir doktorantų sukuriamos intelektinės veiklos rezultatų valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis tvarką ir sąlygas.

2. Nuostatai parengti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymą, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą, Lietuvos Respublikos patentų įstatymą, Lietuvos Respublikos dizaino įstatymą, Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymą, jų poįstatyminius aktus, Centro įstatus ir kitus susijusius teisės aktus.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Autorius** – fizinis asmuo (-ys), sukūręs intelektinės nuosavybės objektą.

3.2. **Autorių teisių objektai** – originalūs mokslo kūriniai, apibrėžti Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme.

3.3. **Centro partneriai** – fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, bendradarbiaujantys su Centru pagal jungtinės veiklos ar kitokias sutartis.

3.4. **Darbuotojai** – asmenys, dirbantys Centre pagal darbo sutartis.

3.5. **Doktorantai** – asmenys, studijuojantys Centre pagal su jais sudarytas III studijų pakopos sutartis.

3.6. **Intelektinė nuosavybė** – teisės į intelektinės veiklos rezultatus: autorių teisių objektus, pramoninės nuosavybės objektus (išradimus, dizainą, prekių ir paslaugų ženklus ir kt.), praktinės patirties (angl. *know-how*) pavyzdžius, komercines paslaptis ir kt.

3.7. **Komercinė paslaptis** – įvairaus pobūdžio turinti tikrą ar potencialiai komercinę vertę viešai nežinoma informacija, kurios turėtojas užtikrina jos konfidencialumą. Komercine paslaptimi laikoma mokslinių tyrimų informacija iki publikavimo (empiriniai duomenys, koncepcinės nuostatos, diagramos, schemas, tarpiniai rezultatai, apibendrinimai, kompiuterių

programos, prototipų brėžiniai); užsakomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros sutartis; projektų paraiškos; licencinės sutartys.

3.8. **Komercinimas** – intelektinės veiklos rezultatų socialinės ir ekonominės naudos siekimas. Pagrindinės komercinimo formos gali būti: komercinimas atlygintinai perduodant (pvz., parduodant), komercinimas licencijavimo būdu (suteikiant išimtinę ar neišimtinę licenciją) ir kt.

3.9. **Konfidenciali informacija** – tokia informacija, kurios turinį, paskirtį, gavimo būdus ir laikmenas bendradarbiaujančios šalys nustato sutartimi arba kitu šalis įpareigojančiu dokumentu, taip pat numatydamos konfidencialumo pareigos pažeidimo pasekmes, atsakomybės už konfidencialumo pareigos pažeidimą ir kitas sąlygas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu ir Lietuvos Respublikos darbo kodeksu.

3.10. **Licencija** – autorių teisių, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių subjekto bei pramoninės nuosavybės teisių subjekto (licenciaro) leidimas, suteikiantis kūrinio, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių objekto naudotojui (licenciatui) teisę naudoti kūrinio, gretutinių teisių ar *sui generis* teisių objekto originalą arba jo kopijas (licencijos dalyką) nurodytoje teritorijoje tokiu būdu ir tokiomis sąlygomis, kaip numatyta licencinėje sutartyje.

3.11. **Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos (toliau MTEPI)** – sisteminga kūrybinė gamtos, žmogaus, kultūros ir visuomenės pažinimo veikla ir jos rezultatų panaudojimas. MTEPI apima keturias veiklos sritis: 1) fundamentinius mokslinius tyrimus (eksperimentiniai ir (arba) teoriniai pažinimo darbai, atliekami siekiant visų pirma įgyti naujų žinių apie reiškinių esmę ir (arba) stebimą tikrovę, tuo metu neturint tikslo konkrečiai panaudoti gautų rezultatų); 2) taikomuosius mokslinius tyrimus (eksperimentiniai ir (arba) teoriniai darbai, atliekami norint gauti naujų žinių ir pirmiausia skiriami specifiniams praktiniams tikslams pasiekti arba uždaviniams spręsti); 3) eksperimentinę plėtrą (moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiama sisteminga veikla, kurios tikslas – kurti naujas medžiagas, produktus ir įrenginius, diegti naujus procesus, sistemas ir paslaugas arba iš esmės tobulinti jau sukurtus ar įdiegtus, taip pat kurti, diegti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius); 4) inovacijas (mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų diegimas į rinką).

3.12. **Praktinė patirtis** (angl. *know-how*) – tai įvairaus pobūdžio žinių visuma, ypač susijusi su jų turėtojo patirtimi ir kompetencija, vertinga dėl jų praktinio pritaikomumo. Praktinė patirtis nepatenka į intelektualinės nuosavybės sąvoką ir nėra registruojama, tačiau gali būti saugoma kaip komercinė paslaptis arba kita įstatymų numatyta apsaugos forma.

3.13. **Žinių ir technologijų perdavimas** – intelektinės nuosavybės perdavimas iš Centro verslui ir/ar kitiems partneriams perduodant intelektinę nuosavybę, licencijuojant, kartu kuriant žinias ir kt.

II. PRINCIPAI IR STRATEGINĖS NUOSTATOS

5. Centras įgyvendina atvirosios prieigos prie MTEPI rezultatų principus ir užtikrina kuo platesnę MTEPI rezultatų sklaidą nepažeidžiant intelektinės nuosavybės apsaugos mechanizmą.

6. Intelektinės nuosavybės valdymas bei žinių ir technologijų komercinimas Centre grindžiamas šiais principais:

6.1. teisių ir pareigų paskirstymo; šis principas reiškia, kad kūrėjai ir MTEPI veiklų (projektų) partneriai gali įgyti teises naudotis intelektinės veiklos rezultatais, kartu įgydami su intelektinės veiklos rezultatų naudojimu susijusių pareigų;

6.2. racionalumo; šis principas reiškia, kad MTEPI veiklų komercinimas yra vykdomas, atsižvelgiant į kūrėjų ir MTEPI veiklų (projektų) partnerių skirtingus poreikius, reikalavimus ir teisėtus interesus;

6.3. panaudojimo ir naudos; šis principas reiškia, kad kūrėjai ir MTEPI veiklų (projektų) partneriai siekia sukurti intelektinės veiklos rezultatų komercinimo sąlygas, padėsiančias maksimaliai išnaudoti MTEPI rezultatus;

6.4. veiksmingumo; šis principas reiškia, kad intelektinės veiklos rezultatai taikomi ir (arba) naudojami, siekiant optimalaus socialinės ir ekonominės naudos balanso intelektinės nuosavybės kūrėjų, MTEPI veiklų (projektų) partnerių ir trečiųjų šalių bei galutinių vartotojų interesų atžvilgiu;

6.5. autonomijos; šis principas reiškia, kad MTEPI dalyviai turi teisę ir prerogatyvą patys savo nuožiūra susitarti dėl teisių ir pareigų, nustatančių intelektinės veiklos rezultatų priklausomybę, ir ekonominės naudos, atsirandančios iš intelektinės veiklos rezultatų, paskirstymo.

III. INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ PASKIRSTYMAS

7. Turtinės autorių teisės į darbuotojų sukurtas publikacijas (monografijas, straipsnius, konferencijų pranešimus, knygų skyrius, disertacijas ir kitus kūrinius), kurias sukūrė darbuotojai atlikdami tarnybines pareigas ar darbo funkcijas, priklauso Centrai 5 metams, jeigu kitaip nenumatyta autorinėje ar kitoje sutartyje.

8. Turtinės teisės į darbuotojų sukurtus autorių teisių objektus, kurių sukūrimas nesusijęs su tarnybinių pareigų ar darbo funkcijų vykdymu, pramoninės nuosavybės objektus priklauso jų autoriams.

9. Doktorantų apgintų disertacijų autorių teisės priklauso autoriams.

10. Turtinės autorių teisės į darbuotojų ir doktorantų sukurtus autorių teisių objektus gali būti perleistos arba suteiktos Centrai sudarant autorinę teisių perdavimo ar licencinę sutartį Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo nustatyta tvarka.

11. Tais atvejais, kai Centras nėra autorių turtinių teisių turėtojas į darbuotojo atliekant tarnybines pareigas ar darbo funkcijas sukurtus autorių teisių objektus, Centras turi neišimtinę licenciją atgaminti ir viešai skelbti šiuos autorių teisių objektus elektroninėse Centro duomenų bazėse, institucinėje talpykloje ir naudoti kitais su mokslo ir studijų procesu susijusiais nekomerciniais tikslais, jei kitaip nenumatyta sutartyje.

12. Neturtinės autorių teisės priklauso autoriui pagal Lietuvos Respublikos autorių ir gretutinių teisių įstatymo nuostatas.

13. Autorių teisių pasiskirstymas tarp autorių pagal jų indėlį gali būti nustatomas atskiru tarpusavio susitarimu.

IV. INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS VALDYMAS IR KOMERCINIMAS

14. Intelektinės nuosavybės valdymo, žinių ir technologijų perdavimo bei komercinimo procesus Centre koordinuoja direktoriaus pavaduotojas mokslui.

15. Autorių teisių pažeidimus pagal jų pareiškimus nagrinėja Centro Akademinės etikos komisija.

16. Centro darbuotojų sukurtos publikacijos yra saugomos institucinėse talpyklose. Kitose Lietuvos ar užsienio leidyklose išleistos darbuotojų publikacijos talpinamos institucinėje talpykloje ir prieinamos atvirąja prieiga, jeigu sutartyje tarp autoriaus ir leidyklos nenumatyta kitaip.

17. Jei įžvelgiamas potencialas intelektinės nuosavybės komercinimui, iniciatoriai teikia Centro direktoratui pagrindimą (tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo priemonės, potencialūs partneriai ir jungtinės veiklos sutarties projektas ir pan.), kuris pateikia rekomendaciją Centro direktoriui dėl komercinimo.

18. Jeigu intelektinės nuosavybės objektas buvo sukurtas Centrai įgyvendinant tarptautinius ar nacionalinius projektus bei užsakomąsias paslaugas ar kitaip bendradarbiaujant su partneriu (-iais), finansinių išsipareigojimų ir finansinės naudos iš intelektinės nuosavybės objekto komercinimo pasidalijimas gali būti nustatomas atskira sutartimi.

19. Įgyvendinant projektus ar teikiant užsakomąsias paslaugas Centro darbuotojai ir doktorantai neturi teisės be Centro raštiško sutikimo atskleisti ar perduoti tretiesiems asmenims konfidencialios informacijos išskyrus tuos atvejus kai MTEPI rezultatų viešinimo reikalavimai nustatomi projektų ir užsakomųjų paslaugų sutartyje, kai darbuotojai nusprendžia publikuoti mokslinių tyrimų rezultatus ir/ar juos panaudoti konferencijų pranešimuose ir pan.

20. Centro darbuotojai ir doktorantai prieš pradėdami disponuoti Centro vykdomų projektų ir užsakomųjų mokslinių tyrimų duomenimis, kurie laikomi konfidencialia informacija, turi gauti rašytinį Centro ar atitinkamo Instituto vadovo sutikimą.

V. INTELEKTINĘ NUOSAVYBĘ REGLAMENTUOJANČIOS SUTARTYS

21. Centras su autoriais (ne Centro darbuotojais) sudaro autorines sutartis, pagal kurias autoriai perduoda arba suteikia autorių turtines teises į mokslo kūrinį arba įsipareigoja sukurti sutartyje nurodytą kūrinį ir perduoti ar suteikti autorių turtines teises į jį Centrai, o Centras įsipareigoja naudoti kūrinį arba pradėti juo naudotis sutartyje nustatytais sąlygomis.

22. Sutartys dėl kūrinių redagavimo, mokymo, konsultavimo, organizacinių ir techninių paslaugų ar kitokių paslaugų teikimo nelaikomos autorinėmis. Autorinėmis sutartimis taip pat nelaikomos sutartys, kurių dalykas nėra autorių turtinių teisių į kūrinį perdavimas ar suteikimas.

23. Autorinėje sutartyje dėl turtinių teisių perdavimo ar autorinėje licencinėje sutartyje turi būti šios sąlygos: 1) kūrinio pavadinimas (užsienio autorių kūrinių pavadinimai nurodomi ir originalo kalba), 2) perduodamos ar suteikiamos autorių turtinės teisės (kūrinio panaudojimo būdai), licencijos rūšis (išimtinė ar neišimtinė licencija); 3) galiojimo teritorija; 4) galiojimo terminas; 5) šalių ginčų sprendimo tvarka ir atsakomybė; 6) kitos sutarties sąlygos, kurias šalys laiko esminėmis.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Nuostatai gali būti keičiami ar papildomi Centro direktoriaus įsakymu.

25. Centro darbuotojai ar doktorantai, pažeidę nuostatus, atsako Centro vidaus dokumentuose ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.

26. Ginčai tarp Centro, darbuotojų, doktorantų ir/ar trečiųjų šalių dėl intelektinės nuosavybės teisių valdymo, naudojimo ir disponavimo sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
